

Asia: VN/35022/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle takautuvasti maksettavaa sähköhyvitystä sekä sähkölaskujen maksuaikojen pidennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Väre Oy kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä takautuvaa sähköhyvitystä ja sähkölaskujen maksuaikojen pidennystä koskevaa lakia.

Väre Oy jakaa toimialajärjestöjen esiin nostamat huolet lakiesityksen mukaisten toimien toteutettavuudesta. Olisi huomattavasti järkevämpää ja kansalaisten oikeudet paremmin turvaavaa, mikäli sähkötukien laskenta ja maksaminen hoidettaisiin keskitetysti viranomaisten toimesta, eikä useiden kymmenien kilpailluilla markkinoilla toimivan yrityksen toimesta. Todennäköisyys, että kaikki yhtiöt tulkitsevat monimutkaisen lakiesityksen laskennat lukuisine tosielämän variaatioineen samalla tavalla, ja saavat toimet toteutettua suunnitellussa aikataulussa, on hyvin pieni.

Koskien lakia sähkölaskujen maksuajan pidentämisestä:

- 1) Lain 1 § mukainen oletus siitä, että sähkö on kalliimpaa talvella kuin kesällä, ei välttämättä toteudu. Esimerkiksi vuonna 2022 sähkön markkinahinta oli kalliimpi kesällä ja syksyllä kuin saman vuoden talvella, toisin kuin aikaisemmista sähköfutuuriin noteerauksista olisi voinut päätellä. Sähköfutuuriin hinta, samoin kuin toimitushetkellä toteutuvan sähkön hinta, voi muuttua nopeasti, eikä lain lähtökohdaksi kannata ottaa minkään tietyn hetken markkinatilannetta.
- 2) Asiakkaiden pyytämien maksuaikojen kohteena olevien laskujen euromäärä on erittäin epävarma, koska ei ole mitään etukäteistietoa siitä, kuinka moni asiakas maksuaikaa pyytäisi. Sähkömyyjän on varmistettava etukäteen siitä, että sen kassa tai käytettävissä oleva rahoitus riittää joka hetki velvoitteiden täyttämiseen. Muutoin seurauksena voi olla se, että se ei saa sähköä hankittua tukumarkkinoilta, jolloin sen asiakkaat jäävät vaille nykyisten sopimustensa mukaista

sähkötoimitusta. Valtiontakausta tarvitsevan sähköyhtiön on luultavasti mahdotonta esittää lain edellyttämällä tavalla Valtiokonttorille kaikki mahdolliset tilanteet kattava luotettava arviolaskelma yhtiölle koituvasta maksuvalmiusvajeesta. Lakia, jonka seurauksena sähkön loppukäyttäjien ahdinko saattaa syventyä tai laajentua, ei kannata säätää.

3) Pelkkä valtioneuvosto ei varmista sitä, että sähkömyyjä saa maksuajan pidennyksistä aiheutuvan maksuvalmiusvajeensa kattavan lainan rahoituslaitoksilta, vaan asiaan vaikuttaa myös rahoituslaitosten valmius rahoittaa sähkömyyjä tilanteessa, jossa ne ovat muutenkin joutuneet rahoittamaan energiayhtiöitä todennäköisesti huomattavasti aiempaa enemmän. Valtion tulisi käytännössä velvoittaa rahoituslaitokset myöntämään takaamansa lainat, mikä on varsinkin annetussa aikataulussa todennäköisesti mahdotonta. Vaihtoehtona olisi, että Valtiokonttori rahoittaisi suoraan sähkömyyjä.

Edellä mainituista syistä näkemyksemme on, että sähkölaskujen pidentämistä koskevaa lakia ei kannata esitetyllä tavalla säätää, vaan jättää maksuajoista sopiminen nykyisellä tavalla sähkömyyjän ja asiakkaan keskenään sovittavaksi. Tiedossamme ei ole, että maksuajoista sopimisessa olisi ollut laajoja ongelmia. Sähkömyyjillä on suuri vastuu siitä, että asiakkaat saavat myös vanhojen edullisten sopimusten mukaisesti sähköä jatkossakin, eikä sen vuoksi ole tarkoituksenmukaista lisätä sääntelyä, joka saattaa vaarantaa mahdollisuuden huolehtia tästä velvoitteesta.

Sähkökäyttäjien tukeminen sähkökriisistä selviämiseksi on tarkoituksenmukaista, mutta se kannattaa tehdä sähköhyvityksen osalta keskitetysti ja maksuaikojen osalta nykykäytännöllä.

Väre Oy

Juha Keski-Karhu, toimitusjohtaja

Keski-Karhu Juha
Väre Oy